

Plzeňský kraj

REGENERACE
PROSTORU

kraj atraktivní

Ing. Miloslava Veselá

generální ředitelka
a předsedkyně představenstva
ABF, a.s.

„Moderní firma jakéhokoliv zaměření nemůže působit v jediné oblasti. Hlavním oborem působnosti naší společnosti bude i nadále stavitelství a architektura, a to ve výstavní, informační, knižní i časopisecké produkci. Kromě toho považují za podstatné rozvíjet nové programy ve sféře vzdělávání, konferencí a seminářů a hlavně posílit naši práci pro kraje, města a obce, a tak dát vyšší smysl cyklu výstav FOR SYSTÉM a představit jejich úspěchy.“

„No modern firm of any focus can afford to operate in only one field. Also in the future the main focus of our company will be civil engineering and architecture, exhibition information, book as well as magazine productions. Besides the above I deem it essential to develop new programmes in the sphere of education, conferences and seminars and especially to strengthen our work for regions, towns and communities, to add a higher dimension to the FOR SYSTÉM exhibition and to introduce the success achieved by individual regions.“

PROMĚNY KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY

V minulých 10 letech vytvořila ABF **síť stavebních výstav FOR systém**, která se stala nosnou osou projektu. Na každou výstavu navazuje řada zajímavých doprovodných akcí, ze kterých se průběžně stávají **odborné krajské konference** a semináře. Postupně vydávané **publikace z cyklu Regenerace prostoru** mapují stavební proměny jednotlivých krajů. Vydány již byly tituly *Plzeň a okolí*, *Jižní Čechy*, *Karlovarský kraj*, *Jihočeský kraj*, *Praha ve stavebních proměnách* a *Plzeňský kraj atraktivní*. V přípravě jsou *Zlínský kraj* a *Jihočeský kraj II*.

Projekt byl představen všem hejtmanům na lednovém zasedání Asociace hejtmanů ČR a je rozvíjen se zástupci krajů, resortních ministerstev a podporován stavebními firmami s celorepublikovou působností. Opíráme se o zkušenosti místních odborníků z řad ČKAIT, ČKA, ČSSI a SPS.

Cílem projektu Proměny krajů je sledovat proces změn správy krajů, restrukturalizace a proměn průmyslu, obchodu, infrastruktury, regenerace památek, krajiny, bydlení a představit to nejzajímavější na mezinárodním stavebním veletrhu FOR ARCH nebo výstavě KRAJE • MĚSTA • OBCE, konané v souběhu s veletrhy FOR HABITAT a ECO CITY. Rádi bychom touto formou přispěli k lepší vzájemné informovanosti, propojení programů a cílů jednotlivých krajů ČR s celostátními koncepcemi, podpoře podnikání, obchodu a vzdělanosti.

In the last ten years ABF created the **cycle of regional building exhibitions FOR SYSTÉM**. Each exhibition is accompanied by series of regional conferences and workshops. Gradually issued cycle of publications entitled „Regeneration of Area“ monitors building and architectural changes of each regions. We have already edited titles „Plzeň a okolí“, „Jižní Čechy“, „Karlovarský kraj“, „Jihočeský kraj“, „Praha ve stavebních proměnách“ and „Plzeňský kraj atraktivní“. At present we are preparing publications „Zlínský kraj“ and „Jihočeský kraj II“.

This project was introduced to the presidents of all regions and is supported by the delegates of regions, ministries, building companies and specialists in this field.

The aim of the project „Changes in the Regions“ is to monitor the process of changes of the regions, restrukturalisation and changes in industry, trade, infrastructure, regeneration of historical sights, landscape, housing and present the most interesting on the international building fair FOR ARCH or on the exhibition Regions • Towns • Communities. We would like to contribute to better transformations.

SYSTÉM ABF - sdělovací soustava projektu PROMĚNY KRAJŮ
 vydání publikace z cyklu REGENERACE PROSTORU
 odborné krajské konference

Vážení čtenáři,

hlavní úlohou Ministerstva pro místní rozvoj, jak sám název napovídá, je pečovat o rozvoj jednotlivých regionů České republiky. Tato péče zahrnuje zejména podporu oblastí, jako jsou tvorba pracovních příležitostí, rozvoj malého a středního podnikání, bytová výstavba, cestovní ruch či obnova venkova. Cílem regionální politiky je, aby regiony měly stejné šance a možnosti a aby jejich demografický, hospodářský a přírodní potenciál byl plnohodnotně využíván.

Rovněž s pokračujícím procesem evropské integrace se České republice otevírá řada možností podpory regionů. Možnosti rozvoje plynoucí z členství v EU se nedotýkají pouze velkých a fungujících průmyslových a městských center, ale Evropská unie klade velký význam především na pomoc zaostávajícím regionům. Při využívání prostředků z nejdůležitějších fondů Evropské unie sehrává Ministerstvo pro místní rozvoj klíčovou roli. Po vstupu do EU se důležitost tohoto ministerstva ještě zvýrazní.

Hlavními směry, kterými se oblastí politiky evropského regionálního rozvoje ubírají – a kterými se chceme vydat po vstupu i my – jsou například produktivní investice k zachování pracovních míst, investice do infrastruktury a rozvoje lidských zdrojů.

Na rozvoj vnitřního potenciálu a aktivit malého a středního podnikání je pamatováno různými formami podpor, jako je například podpora služeb pro podniky v oblasti managementu, marketingu a výzkumu a služeb pro více podniků. Rovněž stojí za zmínku financování transferu technologií, včetně transferu a sběru informací, spolupráce mezi podniky a výzkumnými pracovišti a financování zavádění inovací v podnicích. Významná je i možnost přímé investiční pomoci podnikům, podpora infrastruktury nezbytné pro lokální rozvoj. V neposlední řadě lze získávat prostředky na investice do rozvoje vzdělávání a zdraví obyvatelstva, které přispívají k vyrovnání rozdílů mezi regiony.

V rámci strukturální politiky jsou preferovány zejména principy koncentrace (soustředění regionálních aktivit na konkrétní cíle), programování (tvorba víceletých plánů regionálního rozvoje), partnerství (těsná spolupráce s národními a regionálními orgány při plánování a realizaci programů) a adicionality (činnost Společenství pouze doplňuje, nikoliv nahrazuje aktivity národních vlád).

Velká pozornost Ministerstva pro místní rozvoj je věnována nové bytové výstavbě, kde účinně pomáhá Státní fond rozvoje bydlení. V řadě měst jsou vidět také výsledky programů zaměřených na regeneraci bytů a domů postavených panelovými technologiemi a programu obnovy venkova. Věřím, že i nadcházející období přinese v oblasti rozvoje regionů České republiky mnoho úspěchů.

Mgr. Pavel Nemeč
ministr pro místní rozvoj

Dear Readers,

Main role of the Ministry for Regional Development, as the title itself suggests, is to care for development of individual regions within the Czech Republic. This care involves support of areas such as creating of employment, development of small and medium sized businesses, housing development, tourist industry or regeneration of countryside. The target of the regional policy is to give all regions equal opportunities and to make full use of their demographic, economical and natural potential.

Also with the ongoing process of integration into European Union, to the Czech Republic opens a number of new opportunities for regional subsidies. The possibilities for development arising from the membership of EU do not concern only the large and functioning industrial and urban centres, the European Union places a great emphasis on help to underdeveloped regions. In making use of the most important funds of the EU, the Ministry for Regional Development plays a key role. After entry into the EU, the importance of this Ministry shall increase. Main directions of the policies for European Regional Development - and the direction we also want to take after our entry - are for example productive investment for protection of employment, investment into infrastructure and development of human resources.

For development of internal potential and activities of small and medium size businesses are available various types of subsidies, such as subsidy for services in business management, marketing and research and services for group of businesses. Also noteworthy is financing of technology transfer, including transfer and collecting of information, co-operation between companies and research establishments and financing of introduction of innovations in business. Important is also a possibility of direct investment assistance to companies or subsidies for infrastructure essential for local development. Not least is it possible to acquire investment into development of education and health of citizens that contribute towards equalising the difference between regions.

Within the framework of structural policy preferred are especially principles of concentration (focusing regional activities onto concrete targets), programming (creating long-term plans of regional development), partnership (close co-operation with national and regional organs in planning and executing programs) and additionality (activities that the Union only supplements and not replaces activities of national governments).

The Ministry for Regional Development is paying close attention to housing development where it successfully helps to enlarge state housing stock. In a number of towns are visible also the results of program directed to regeneration of housing built with prefabricated technology and to program of regeneration of the countryside.

I believe that the coming era will bring a lot of success in the area of development of regions of the Czech Republic.

Mgr. Pavel Nemeč
Minister for Regional Development

Obsah

str. 6 – Středověké hrady žijí

- 6 Středověké hrady žijí
- 10 Plzeň
- 28 Zruč-Senec
- 29 Třemošná
- 30 Kralovice
- 31 Nečtiny
- 32 Tlučná
- 33 Přeštice
- 34 Dobřany
- 36 Strážovice
- 37 Nezvěstice
- 38 Rokycany
- 39 Hrádek u Rokycan
- 40 Dobřív
- 41 Spálené Poříčí
- 42 Blovice

str. 42 – Blovice

Plzeňský kraj

REGENERACE
PROSTORU

atraktivní

- 43 Mikroregion Úslava
- 46 Bezručice
- 47 Světce u Tachova
- 48 Bor u Tachova
- 49 Stráž
- 50 Domažlice
- 51 Poběžovice
- 52 Klatovy
- 56 Chudenice
- 60 Švihov
- 64 Červené Poříčí
- 65 Měčín
- 66 Klenová
- 68 Nýrsko
- 69 Plánice
- 70 Chanovice
- 72 Mikroregion Střední Pošumaví
- 81 Nalžovské Hory
- 82 Rozvoj cykloturistiky v Pošumaví
- 84 Sušice

- 85 Modrava
- 86 Energie (z) šumavských vod
- 87 Železnorudsko

str. 87 – Železnorudsko

- 88 Venkovská sídla a lidové stavby v krajině českého západu
- 90 Drobné památky v krajině Plzeňska
- 94 Obnova historických mostů v Plzeňském kraji
- 98 Radniční budovy
- 101 Vztyčené prsty krajiny
- 102 Krajina je poklad

Vážení čtenáři,

nikomu z nás neuniklo, že se postupně, ale výrazně mění tvář mnoha staveb a celých měst. Za poslední desetiletí došlo k řadě rekonstrukcí a oprav nejen historických budov. Z našeho okolí se ztrácí zchátralé a opuštěné objekty, které byly ponechány napospas svému osudu. Šedí, dříve tak typická pro většinu českých měst, mizí a do ulic se vrací barva, život a lidé.

Důležitou roli hraje i zeleň, která má své nepostradatelné místo v naší společnosti a stává se neodmyslitelnou součástí architektury měst. Obnovené a nově vzniklé parky a veřejná prostranství oživená zelení lákají k odpočinku a relaxaci a nutí nás, i přes uspěchanost dnešní doby, k zastavení.

Díky probíhající regeneraci památek máme možnost poznávat nové a nové krásy našeho regionu a obdivovat mistrovství českých stavitelů a umělců. Hrady, zámky, historická města, sakrální díla či rázovité stavby lidové architektury – to vše Plzeňský kraj má. Neustále roste zájem o návštěvu a poznání našeho kraje nejen ze strany zahraničních turistů, ale i české veřejnosti, která oceňuje autenticitu a rozsah dochovaných památek.

Doufám, že publikace, kterou právě držíte ve svých rukou, pro Vás bude pozvánkou k návštěvě Plzeňského kraje, jež Vám umožní poznat další pamětihodnosti a zajímavosti tohoto regionu, které se bohužel na tyto stránky nevešly.

Všem, kteří i sebemenším dílem k proměně světa kolem nás přispěli a přispívají, patří můj dík a obdiv.

MUDr. Petr Zimmermann
hejtman Plzeňského kraje

Dear Readers,

None of us would have missed the gradual but significant change in the appearance of many buildings and entire towns. During the last decade a number of reconstruction and repairs were carried out not only on historic buildings. The empty and derelict building sites that had been left to their fate are now disappearing from our surroundings. Grey, so typical of majority of Czech towns of the past, is also disappearing as into the streets return colour, life and people.

Important role belongs to green areas, whose undeniable place in our society is becoming an integral part of town architecture. Renovated and newly created parks and open public spaces livened up with greenery, entice rest and relaxation and despite everyday haste, compel us to stop.

Due to the current regeneration program of historic monuments we have the opportunity to discover new beauties of our region and to admire the mastery of Czech builders and artists. Fortresses, castles, historic towns, religious places and the distinctive buildings of folk architecture are all present in the Pilsen Region. There is a growing interest in visits and learning about our region not only among foreign visitors but also among the Czech public, who appreciates the authenticity and the extent of preserved monuments.

I hope that this publication you are now holding in your hands will become your invitation to visit the Pilsen Region and will give you the opportunity to discover other monuments and interests we could not fit into these pages.

To all that have been, or still are contributing towards the changes of the world around us, however small that contribution might be, I owe my gratitude and admiration.

MUDr. Peter Zimmermann
President of Pilsen Region

Rekonstrukce sídla Krajského úřadu Plzeňského kraje

Hlavní průčelí po rekonstrukci

Budova byla původně postavena v roce 1927 podle projektu významného pražského architekta Františka Roitha jako finanční úřad a nazvána Rašínův dům. Je situována v centru Plzně, kde zaujímá více než jednu polovinu bloku mezi ulicemi Škroupovou, Jagellonskou, Purkyňovou a Petákovou.

Hlavní průčelí - stav před rekonstrukcí

Křídla budovy vymezují vnitřní obdélné nádvoří, podél prodlouženého traktu s hlavním průčelím se na nepravidelném půdorysu rozkládá druhý dvůr, otevřený vůči sousedům v bloku a využívaný jako společná parkovací plocha s upravenou zelení. Za užívání objektu Krajským národním výborem byl čtyřpodlažní objekt zvýšen o další, páté podlaží střešní vestavbou do dvora, z ulic neviditelnou. Průčelí jsou členěna vysokým řádem pilastrů z režného zdiva nad mohutným kamenným

soklem s bosáží, sedlové střechy jsou výškově odstupňované. Z původních článků fasád zmizelo v minulosti pouze jmenné označení. Sochařská výzdoba, tvořená státním znakem na štítu, provázeným dvěma alegorickými figurami sochaře Jaroslava Hrušky a medailony s vyobrazením dukátů sochaře Františka Rouse pod okny 3. nadzemního podlaží ve vstupním rizalitu, zůstala zachována. Naštěstí ani zásadní architektonické vybavení interiérů společných prostorů nedoznalo

velkých škod, a tak vedle vnějšího pláště mohly být podrobeny restaurátorskému zásahu kamenné obklady a skleněné vitráže oken hlavního schodiště a jeho podlažních hal. (Objekt figuruje mezi návrhy na památkovou ochranu.)

Stavebně-technické řešení bylo z konstrukčního hlediska nenáročné; nedošlo k žádným zásadním změnám. Práce byly rozděleny na dvě etapy. V první šlo o nové vodovodní přípojky a úpravu nádvoří, v interiéru došlo k přestavbě sociálního zařízení a výtahů, k rekonstrukci většiny tech-

nických rozvodů a instalaci spuštěných podhledů, dále ke kompletní výměně podlah a všech dřevěných dveří včetně zárubní s obložkami.

Ve druhé etapě byla vedle dokončení rekonstrukce zbývajících částí rozvodů, kancelářských místností a nové zasedací místnosti provedena oprava vnějšího pláště. Při té byl rozpadající se pískovec na soklu vyměněn za žulu příbuzné barevnosti a byly osazeny repliky vstupních dveří. Budově, jejíž návštěva bývala vnímána jako zážitek spíše nepříjemný, vrátila rekonstrukce důstojný reprezentativní vzhled, a obohatila tak i celé město o architektonicky výraznou veřejnou budovu.

Ing. arch. Anna Hostičková

Útvar koncepce a rozvoje města Plzně

Schodišřová hala

Hlavní schodišře

Investor:	Okresní úřad Plzeň-sever
Inženýrská činnost:	D plus, projektový a inženýrský podnik Ing. Doležal, Ing. Palka
Projektant:	FHK Stavební projekty, s. r. o.
vedoucí projektant:	Ing. arch. Lumír Kydlíček
spolupráce na interiéru	
velké zasedací místnosti:	Ing. arch. Tomáš Blahovec
Restaurátorské práce:	SPOP Plzeň akad. mal. Jaroslav Šindelář
Dodavatel stavby:	Průmstav, a. s. stavbyvedoucí: Ing. Woleský
Termín obnovy:	
1. etapa	červen 2000–červenec 2001
2. etapa	srpen 2001–květen 2002

Rekonstruované náměstí Osvobození s novou kašnou

Novostavba závodu HANSA ČESKO, s. r. o., na výrobu vodoinstalačních armatur

Novostavba budovy finančního úřadu

Rekonstrukce budovy předválečného sídla kralovického okresu na městský úřad s rozšířenou působností

Obnova významné kulturní památky probošství v Mariánské Týnici, dnes Muzeum a galerie severního Plzeňska

Kralovice

Kralovice leží 40 km severně od Plzně. Byly založeny v roce 1183 a v roce 1547 povýšeny na město. Staly se střediskem zemědělství a řemeslné výroby, později i drobného průmyslu a od poloviny 19. století sídlem okresního úřadu. Výrazem prosperity města byla i výstavba četných veřejných budov a rozšíření zástavby mimo historické centrum v 1. polovině 20. století. Od roku 1949 bylo sídlo okresu přeneseno jinam. Kralovice ale nadále zůstávají přirozeným centrem oblasti. Tato funkce se výrazně zvýšila po roce 1989, kdy také nastává nové období kultivace města, a v roce 2003, kdy se Kralovice stávají městem s rozšířenou působností.

Materiál poskytlo Město Kralovice

Kostel Panny Marie Sněžné

Radnice

Plavecký stadion

Rokycany

Město Rokycany má 15 tisíc obyvatel, první písemná zmínka je z roku 1110. Jako město jsou Rokycany poprvé zmiňovány kolem roku 1290 a na město královské byly povýšeny císařem Rudolfem II. v r. 1584. V historii města i regionu se střídala období rozkvětu i úpadku pod vlivem širších historických událostí. Největší úpadek nastal po třicetileté válce a přetrvál až do 18. století. Zhoubný požár v r. 1784 zničil město Rokycany prakticky celé, ačkoliv v té době se zvolna začalo rozvíjet díky lesnímu hospodářství a železárnám. Dominantami města jsou kostel Panny Marie Sněžné z 12. století, městská radnice z 1. poloviny 18. století, Mariánský sloup a kašna na náměstí. Střed města byl v roce 1992 vyhlášen Městskou památkovou zónou.

Ve městě je rovněž hvězdárna, jediná svého druhu v regionu a Muzeum Dr. Bohuslava Horáka se specializací na železářství a paleontologii. Muzejní sbírka představující více než 80 tisíc zkamenělin patří k největším a nejvýznamnějším v České republice.

Novodobou historii zahájilo osvobození města Rokycan americkou armádou dne 7. května 1945. Významnou historickou skutečností je, že se zde dne 10. května 1945 poprvé setkaly dvě armády protifašistické koalice – armáda americká a sovětská – na demarkační linii mezi Borkem a Rokycany. Přípomínkou této události je památník a stálá muzejní expozice „Vojenského a historického muzea na demarkační linii“ v Rokycanech.

Koncem roku 2002 byla dokončena stavba plaveckého bazénu, který spolu s vedle umístěným koupalištěm tvoří ucelený komplex odpočinku a relaxace. V areálu bazénu je kromě tří 25metrových plaveckých drah, dětského bazénu se skluzavkou, tobogánu, vířivek a chrličů vody možno využít též služeb páry, sauny, masáží a lymfodrenáží. K občerstvení slouží bar, který je umístěn v horním patře bazénu.

V září roku 2001 byl otevřen u ZŠ Čechova nový sportovní areál s umělým povrchem, kde je k dispozici atletický ovál – uzavřená čtyřdráha délky 333,33 m se dvěma sprinterskými rovinkami, travnaté hřiště s umělým trávnikem, dvě víceúčelová hřiště s hřištěm na basketbal a odbíjenou, tenisový kurt, hřiště na streetball s cvičnou tenisovou stěnou, technický sektor pro vrh koulí či doskočiště pro skok daleký a trojskok. Tento areál je možno využívat i ke komerčním účelům.

Materiál poskytl Město Rokycany

Sportovní areál u ZŠ Čechova

Nově upravená cyklotrasa Javoří-Velhartice je nejkratší spojnici Eurocampu Běšiny s turisticky hojně navštěvovaným hradem Velhartice. Po této cyklotrase je veden známý cyklomaraton „Král Šumavy“, což dokládá nejen oblibu těchto tras u cyklistů, ale i obtížnost terénu, v němž jsou vedeny

Rozvoj cykloturistiky v Pošumaví

Již několik let je z iniciativy obcí mikroregionu Střední Pošumaví i dalších mikroregionů z klatovského okresu podporován rozvoj cyklistické dopravy, jakožto důležitého faktoru rozšiřování a zkvalitňování turistické nabídky na venkově. Výstavba nových úseků cyklostezek, rekonstrukce povrchů cest a budování drobného mobiliáře pro cyklisty podél značených cyklotras je v současnosti jednou z významných aktivit přispívajících ke kultivaci a regeneraci venkovské krajiny.

Prvním krokem dlouhodobého úkolu rozvoje cyklistické dopravy bylo zpracování projektu „Orientační značení cyklotras v okrese Klatovy“. Na základě tohoto projektu, jehož nositelem byla obec Hrádek u Sušice, byla v roce 2000 Centrem dopravního výzkumu Brno vypracována studie značení cyklotras pro převážnou část okresu Klatovy. V následujících letech bylo na základě tohoto projektu na území mikroregionů Střední Pošumaví, Běleč, Pohoří, Plánicko a Slavník, ve spolupráci

s poradenskou firmou AgAkcent, s. r. o., realizováno vyznačení navržených cyklotras dopravními značkami. Kompletně bylo značení cyklotras dokončeno v roce 2002. Na území klatovského okresu tím vznikla ucelená síť značených cyklotras, nejhustější v Plzeňském kraji. Neméně důležitým krokem z pohledu konečného uživatele cyklotras – cyklisty, nejdůležitějším, krokem je budování nových úseků cyklostezek a postupná úprava povrchů komunikací, po nichž jsou vedeny značené

cyklotrasy. Na základě „Studie obnovy venkovských cest“, zpracované pro obce mikroregionu Střední Pošumaví v roce 2001, byla v roce 2002 z programu PHARE CBC získána dotace na rekonstrukci pěti vybraných úseků cyklotras v celkové výši 5,5 mil. Kč. Celková hodnota všech projektů činí více než 7 mil. Kč. Poslední stavební úpravy na dotčených komunikacích byly dokončeny v květnu 2003, kdy byly nově upravené úseky cyklotras otevřeny cyklistům. Od letošní sezóny si tak mohou cyklisté doslova vychutnat například 2,4 km dlouhou cestu z Javoří do Velhartic či 2,7 km dlouhý úsek podél Ostružné mezi Nemilkovem a Rajským Mlýnem. Odtud mohou pokračovat po rovněž nově upravené cestě, nabízející krásné výhledy na údolí Drnového potoka, přes Rajské do běšinského Eurocampu. Další opravené úseky se nacházejí na páteřní cyklotrase č. 332 z Běšin do Vrhavče a v okolí Hrádku u Sušice.

Cyklotrasa Rajský Mlýn-Rajské-Úloh s nezaměnitelným výhledem na údolí Drnového potoka nad Běšinami

Údolím Ostružné v úseku Nemilkov-Rajský Mlýn je vedena jedna z nejpůvabnějších cyklotras oblasti Velharticka

Novostavba 3 m široké a 2,2 km dlouhé cyklostezky s asfaltovým povrchem byla v roce 2002 finančně podpořena částkou 2,2 mil. Kč ze Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) v rámci Programu na výstavbu a údržbu cyklistických stezek. Celkové investiční náklady projektu se vyšplhaly na více než 4 mil. Kč. Cyklostezka slouží nejen k rekreačnímu využití příznivců cyklistiky, ale je hojně využívána obyvateli přílehlých obcí při cestě do práce a dětmi při cestě do školy a za odpolední zájmovou činností

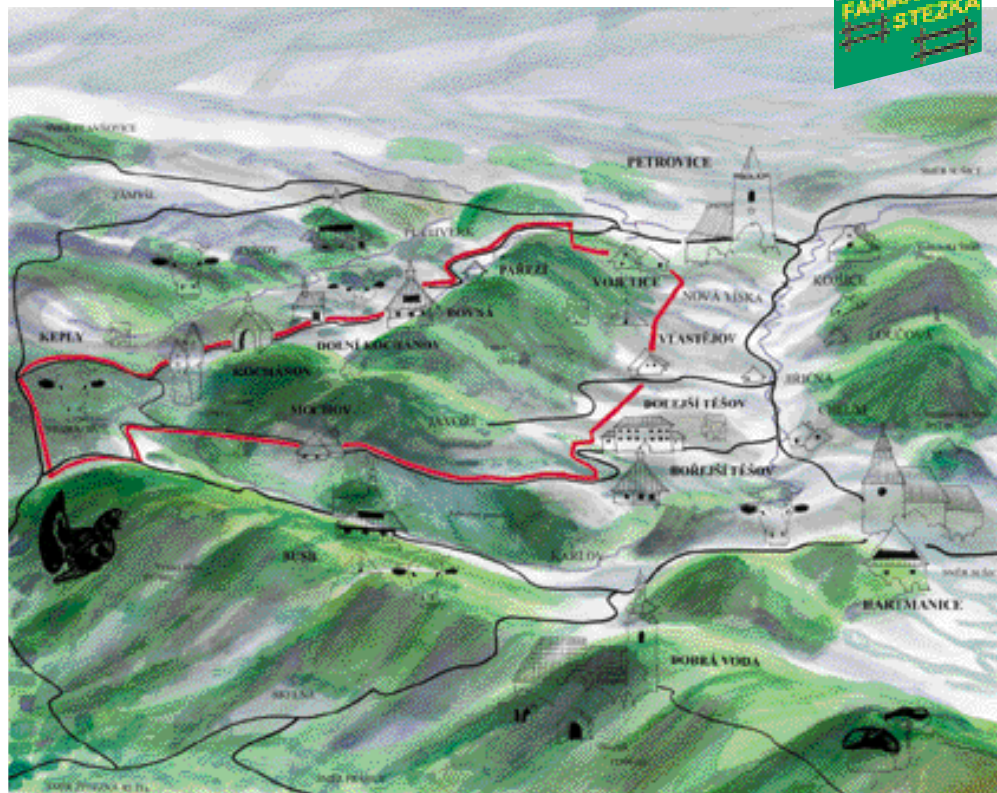
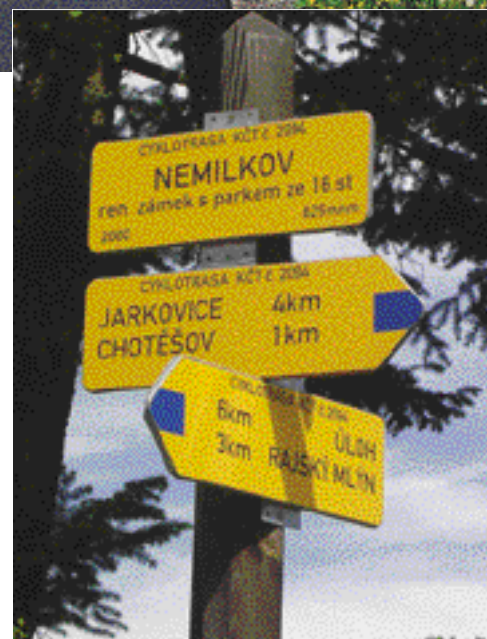
Cyklostezka Luby ČD–Vrhavěč

Významným počinem při vytváření podmínek pro rozvoj cyklistické dopravy pro nejširší skupiny obyvatelstva je dokončení prvního úseku cyklostezky na Klatovsku. Výstavba cyklistické stezky v úseku Luby ČD–Vrhavěč představuje I. etapu projektu nové cyklostezky údolím Drnového potoka, jejímž cílem je odklon cyklistické dopravy z vysoce frekventované a pro cyklisty nebezpečné silnice I. třídy v úseku Klatovy – Luby – Vrhavěč – Běšiny – Železná Ruda.

Farmářská stezka

Příkladem tématické naučné cyklotrasy, realizované na území mikroregionu Střední Pošumaví, je projekt „Farmářské stezky“. Z prostředků programu PHARE CBC byl vyznačen 22 km dlouhý okruh, který je veden

zčásti po asfaltové komunikaci, zčásti v terénu po lesních a polních cestách. Pomocníkem při putování krajinou jsou všem cyklistům i pěším návštěvníkům cykloznačky s logem Farmářské stezky, orientační turistické mapy se stínovaným reliéfem a informační tabule přibližující historii a současnost zdejšího území. Instalovány jsou rovněž odpočívadla a přístřešky, kde si mohou cykloturisté oddechnout nebo se chránit před nepřízní počasí.

Farmářská stezka z velké části vede klidovým územím Přírodního parku Kochánov, v bezprostřední blízkosti CHKO Šumava. Hlavními nástupními místy fyzicky náročné trasy s celkovým převýšením téměř 400 m jsou Petrovice u Sušice, Dolejší Těšov a Kepley

Hlavním koordinátorem při přípravě projektů značení cyklotras, včetně budování doprovodného informačního systému je Regionální centrum pro rozvoj venkova – AgAkcent, s. r. o., jež zároveň nabízí kompletní technickou pomoc při přípravě, realizaci a vyhodnocování projektů financovaných z programu PHARE CBC, SAPARD a široké škály domácích dotačních titulů.

Materiál poskytla agentura AgAkcent s. r. o.

AgAkcent s.r.o.

Čsl. legií 172, 339 01 Klatovy
tel./fax: 376 310 957, e-mail: info@agakcent.cz
http://www.agakcent.cz

Hracholusky

Krajina je poklad

Není tajemstvím, že naše republika je pro budoucnost sjednocené Evropy vnímána ponejvíce jako prostor pro užití volného času, odpočinek, turismus, průmysl cestovního ruchu, či jak se všelijak toto odvětví lidské činnosti-nečinnosti – nazývá. Není to jenom pro naši dosažitelnou středoevropskou polohu, ale především pro naše lázně, množství a pestrost dosud zachovalých památek, charakter vesnic a městské zástavby.

V nejdůležitější míře je ale přitažlivá celková skladba a proměnlivost naší krajiny, s historickým urbanizovaným vlivem, v usazení staveb do krajiny. Citlivá kultivace a užití krajiny v průběhu staletí vývoje našeho státu do ní vtiskla nejen hospodářské, ale i vysoké estetické hodnoty. Tyto hodnoty byly sice namnoze vážně narušeny necitlivým zacházením s krajinou v uplynulých desetiletích. Bezhlavé scelování pozemků, rušení mezí, remízků a alejí, meliorace, které dostaly oproti původu svého názvu u nás velice pejorativní význam a neblaze proslulé HTÚP (hospodářsko technická úprava půdy) v mnohých oblastech zredukovaly krajinu na produkční plochu, navíc vystavenou erozím a dalším nevládnostem.

Jsou v České republice krajiny proslulé a navštěvované, hory, jižní Čechy a jiné, které mají svůj svéráz a výjimečnost. Plzeňský kraj nebývá uváděn v těchto seznamech, je to i vlivem mnohaleté „hráze socialismu“, záměrně od krásy našeho kraje odpuzující pozornost.

A při tom v západních Čechách je krajina výjimečná ve své pestrosti a proměnlivosti, každý kousek jiná. Pro svou jemnou, ale přece jenom důraznou topografii nemohla být důsledně zničena jako v rovinných oblastech. Naše hory, Šumava a Český les, jsou měkké, zadumané, ale bez dramatické špičatosti, která je zajímavá na pohled, ale obtížná k žití. Naše hory snad nejpomaleji ze všech klesají do vnitrozemí v pozvolných křivkách, připomínajících tělo ženy a lákajících k pohlázení.

Paprsčité vedené cesty z celého kraje k městu Plzni, která je po staletí centrem, jako žádné jiné krajské město republiky, vymezují v krajině výseče jako ze svatebního koláče. I porosty lesů, které ve značné míře determinují krajinný ráz, jsou různé, snad nejrozumnější v předělu na sever a na jih od Plzně. Smrky, kterými člověk pokryl Šumavu, sestupují do údolí kolem řek, obývaných člověkem tisíce let až k Plzni a tvoří charakteristické kolonády

šedých sloupořadí a nadějnou barvu šťavnatě zeleného jehličí. Na severní straně od plzeňské „rovnoběžky“ převládají borovice. Ty jsou v mládí vzrušené ostrými špičkami vztyčených vrcholů, později se změní v charakteristické obláčky na vodorovných větvích a veselé červenohnědé kmeny, kontrastující s šedo zelenými jehlicemi. Korespondují tak s výraznější dramatickostí krajiny kolem Střely a Berounky.

Celkově můžeme říci, že máme krajinu milou, užitnou, líbeznou na pohled, krajinu Bohem navštívenou. Krajinu, která je pokladem, která nám i do budoucna, když si jí budeme vážit, když ji budeme regenerovat a pěstovat, poskytne vedle potěšení i užitek už svou přítivou krásou.

Ing. Karel Drhovský

**Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Plzeň,
foto: Jiří Berger**